

תיק ביד"מ 21/16

בבית הדין למשמעת

בפני: אב בית הדין, תת-ניצב רחל אדלסברג, נשיאה

השופטת, ניצב -משנה רקפת לוי – גורדון

השופט, סגן-ניצב אדמונד דאי

משטרת ישראל

נגד

הנאשם: רפ"ק (גימ"א) אסף יונה

גזר – דין**כללי**

הנאשם, ששירת כמפקד סמ"ג 5 במג"ב דרום ופרש לגמלאות בחודש פברואר השנה במסגרת ועדה רפואית מיוחדת (ור"מ), הורשע על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעובדות כתב האישום שנוסח על ידי המתלקה לחקירת שוטרים בעבירה של גילוי ומסירה, בלא קבלת רשות כדין, של דבר הנוגע למשטרה, לאדם בלתי מוסמך, שיש בהם כדי לפגוע באינטרס ציבורי חשוב, בדרכי פעולה של המשטרה או בשלומו או בפרטיותו של אדם, לפי סעיף 14 לתוספת הראשונה לחוק המשטרה, התשס"ו – 2006.

עפ"י הסדר הטיעון התיק הפלילי במח"ש ייסגר בעילה של חוסר עניין לציבור, ולעניין העונש בתיק שלפנינו הצדדים רשאים לטעון כראות עיניהם.

כתב האישום

1. מכתב האישום בו הודה והורשע הנאשם עולה כלהלן:

בתקופה הרלבנטית לכתב האישום פיקד הנאשם על השוטר תומר טרס, אשר כעובד הערכה הייתה לו נגישות למאגרי מידע המסווגים בסיווג "סודי ביותר" ובכלל זה מערכת המודיעין המשטרית.

מעת לעת ניצל הנאשם את סמכויותיו הפיקודיות וביקש מתומר לבצע עבורו בדיקות הנוגעות לבני משפחתו. תומר נענה לבקשותיו של הנאשם וביצע במערכת המודיעין שש בדיקות במהלך התקופה שבין חודש אוגוסט 2012 לחודש יולי 2013. חלק מהבדיקות ביצע תומר באמצעות "שם משתמש" של עובד הערכה אחר, כדי לטשטש את עקבות החיפושים ואת העומד מאחוריהם. הנאשם העביר לקרוביו את המידע, שהוא מידע משטרתי מסווג ורגיש ביותר.

הנאשם הורשע בכך שבמעשיו המתוארים לעיל גילה ומסר, ללא סמכות כדין, ידיעות שהגיעו אליו בתוקף תפקידו, לאנשים שלא היו מוסמכים לקבלן, בכך חשף מידע שעלול היה לחבל

ביכולות המודיעיניות ובאפשרות פיתוח חקירה סמויה נגד גורמים עבריינים, לרבות פגיעה באינטרס ציבורי חשוב ובדרכי פעולה של המשטרה.

טיעוני התביעה לעונש

2. בפתח טיעוניה הדגישה התובעת את חומרת מעשיו של הנאשם, שכללו שישה מקרים של הוצאת מידע מסווג לאורך תקופה. ראשית, בכך שביקש מפקודו להוציא עבורו מידע שאמור להיות חשוף לגורמי המודיעין בלבד. הפקוד עשה כן, שלא במסגרת מילוי תפקידו אלא כדי למלא את רצון מפקדו. התובעת הדגישה בנקודה זו כי הנאשם היה בדרגת רב פקד ואילו פקודו בדרגת נגד. הפקוד ידע שהוצאת המידע אינה מותרת לו ועל כן עשה שימוש, בשניים מהמקרים, בקוד של עובד הערכה אחר. חומרה נוספת במעשי הנאשם, היא במסירת המידע בלא קבלת רשות כדין למקורביו, הבלתי מוסמכים לקבלו.

התובעת ציינה כי אילו היה הנאשם עומד בפני דין פלילי, לפי חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, תשמ"א-1981, היה חשוף לעונש של שנת מאסר אחת על כל אחד מאירועי שלפת המידע.

עוד ציינה כי התביעה רואה בשימוש במאגרי המידע לצרכים פרטיים כפוגע בתדמית המשטרה ומפר את אמון הציבור בה, כאשר הציבור שומע ששוטרים עושים כבתוך שלהם במאגרי המידע.

בהתייחס לטיב שירותו של הנאשם, הגישה התובעת את המרשם המשמעותי שלו ממנו עולה כי לחובתו של הנאשם שתי הרשעות ישנות בפני דן יחיד, שאינן ממין העניין. כן הגישה את הערכותיו התקופתיות, וציינה שהן מצביעות על כך שהנאשם הוערך בציונים גבוהים במהלך שירותו.

בעתירתה לעונש, ביקשה התובעת להשית על הנאשם עונשים של נזיפה חמורה וקנס כספי שלא יפחת מ-3,000 ש"ח. התובעת נימקה את עתירתה זו בכך שהנאשם סיים את שירותו בגיל 43 ולו שלושה ילדים קטנים, תוך שהפנתה לשני תיקי ביד"ם 40/15 ו- 66/15 ושקללה ביחס אליהם, את כמות השימושים הפסולים שבוצעו במאגרים.

טיעוני ההגנה לעונש

3. בא כוח הנאשם פתח את דבריו באומר כי הנאשם, מאז גיל 18 ועד פרישתו, קרוב לעשרים וחמש שנים, שירת את מדינת ישראל בנאמנות ובמסירות, תוך סיכון חייו, במסגרת משמר הגבול. הנאשם שוחרר מהחיל כשהוא סובל מ-24% נכות, קצבת הנכות שלו היא כ-1,000 ש"ח והגמלה שלו היא כ-10,000 ש"ח לחודש, הוא מפרנס אישה ושלושה ילדים.

עוד הזכיר בא כוח הנאשם מקרה טרגי שעבר על המשפחה לאחרונה, כאשר בן דודו של הנאשם נהרג מפגיעת רכב, בעודו צועד על המדרכה עם בתו, אותה הצליח המנוח להציל. אחיו של הנאשם נהרג אף הוא בתאונת דרכים לפני מספר שנים.

בהתייחס לפרשה בה הורשע טען כי הנאשם נקלע לכך כמעט מבלי משים, כאשר אחיו, שהוא עובד בכיר במשרד הפנים, נגרע לפתע מרשימת המתנדבים במג"ב דרום ולא הייתה ברורה הסיבה לכך. בא כוח הנאשם ביקש להדגיש כי הנאשם אינו שוטר מושחת המבקש לרכוש מידע על מנת להעביר או למכור אותו ואילו היה מדובר באדם זר, לא באחיו, לא היה מעו לבקש כניסה למערכות המידע.

עוד הוסיף כי הנאשם הוא "מלח הארץ" והנוק שנגרם לו בלתי ניתן לשיעור – ממפקד פלוגה נערץ, שעתידו לפניו, הפך למובטל, בעל נכות שנובעת מפציעת ראש באירוע פח"ע ומתבטאת בירידה ניכרת בשמיעה. בסיום דבריו ביקש בא כוח הנאשם להטיל על הנאשם את העונשים שביקשה התובעת ולא לחרוג מכך.

הנאשם, בדבריו לפנינו, סיכם את עשרים וחמש שנות שירותו במשטרה אותן עשה, לדבריו, בצורה הטובה ביותר. בהתייחס למעשים בהם הורשע אמר: "עשיתי טעות, שילמתי עליה, אני משלם עליה גם היום.. אני מצר על מה שקרה, אני מבקש שתתחשבו בי".

דין

4. אומנם, כתב האישום דל בפרטים ומנוסח באופן שרב בו הנסתר על הגלוי, אולם די בעובדות שעלו בפנינו כדי לקבוע שקיימת חומרה יתירה במעשים בהם הורשע הנאשם.

הנאשם חטא לא רק בבירור אודות מידע מתוך מאגרי המידע של המשטרה שלא לצורך מילוי תפקידו אלא גם בכך שניצל את מעמדו כמפקד והנחה את פקודו להוציא עבורו, שש פעמים, מידע ממערכת המודיעין המסווגת של המשטרה, בעוד הפקוד מנסה להסתיר ולטשטש את ביצוע הבדיקות בכך שעשה שימוש, בשני מקרים, ב"שם משתמש" של שוטר אחר. וכבר נאמר על התנהגות שכזו במקורותינו: "...אֲשֶׁר תִּסָּא וְאֲשֶׁר הִקְטִיאוּ" (מלכים א, י"ד, ט"ו).

5. במאגרי המידע של המשטרה מצוי מידע אישי ורגיש אודות אזרחים, המיועד לספק כלים שישמשו את המשטרה לצורך ביצוע תפקידה בלבד, ועיון במידע שלא במסגרת תפקיד הוא אסור, פסול ויש בו כדי לפגוע באמון שרוחש הציבור למשטרת ישראל, לאנשיה ולטוהר פעולותיה. אמון שהוא תנאי חיוני והכרחי לתפקודו התקין והיעיל של הארגון.

6. יפים לענייננו דבריו של כבי השופט א' רובינשטיין בעש"מ 7797/07 מימון נ' נציבות שירות המדינה, תק-על 2009(4), 1436, שם עמד בהרחבה על הפסול שבשימוש שלא כדין במאגרי מידע, ולהלן הדברים:

פשיטא כי מאגר מידע, כל מאגר מידע, הוא תחום רגיש, שההגנה על פרטיותם של הנכללים בו נחקקה בסעיף 7 לחוק הגנת הפרטיות, הכולל מגבלות שונות בכגון דא. גם על פי הראיות שהובאו בעדויות העדים שבו

ודררי – ולמען האמת אין צורך בראיות מדוברות לעניין זה, המוסדר בדין "ופשוט הוא, אין צרכים לראיות הרבה" (שו"ת הרמ"א – ר' משה איסרליש, פולין המאה ה"ז, סימן פ"ו) – הכניסה למאגרי המידע נעשית לצרכי גביה בלבד, תוך שימוש בסיסמה, במובן הנורמטיבי, הציפיות מעובד בגדרי עבודתו – בכלל ובהקשר דנא – הן כי יעשה אותה כמשרת הציבור, בלא עירוב של מניעים אחרים, ועוד, עובד הציבור אינו מלאך, והמצופה הימנו הריהו בחינת "אדם לאדם – אדם" (הנשיא ברק ברע"א 8339/97 דוקר נ' סלומון, פ"ד נה"א (1), 199, 279), דף מינימלי בעבודתו, שעליו לא יוכלו להיות עוררים, הוא כי את תחושותיו האישיות לא יערב עם שירותו הציבורי, לכך ישנם ביטויים מסוגים שונים, אך אחד מהם כרוך באמנות לציבור אף בהקשר מאגרי המידע. תקופתנו מתאפיינת – ואין צורך בחוש נבואי כדי להניח כי דבר זה יגבר – בריבוי לא שעוהו אבותינו של מאגרי מידע, הכוללים פרטים מדויקים ובהם מידע אישי, לעתים רגיש, על בני אדם במספרים גדולים, הדבר עשוי להתבטא בבתי החולים ובמרפאות, במשטרה ובשירותי הבטחון, במינהל האוכלוסין, בשלטונות המס, בבתי המשפט ובבתי הדין, בבנקים ובחברות הביטוח, ועוד ועוד, בידי עובדים רבים ניתנו מפתחות למאגרים, סיסמאות כניסה, "כרטיסים חכמים" והם הפכו שותפים לפרטים שונים, מהם אינטימיים, של הזולת, חיתוי שיוקפד תדיר שלא לערב בהקשרים אלה בין צרכי העבודה לבין אינטרס אישי, כדי שלא יתקיים "איש הישר בעיניו יעשה" (שופטים כ"א, כ"ה), נאמנות עובד הציבור מתבטאת לא רק בהגבלות חוק הגנת הפרטיות, אלא אף בנורמות המשפט הציבורי. עובד הציבור שבידו מפתח למאגרים מזוהר איפוא בדין אזהרה חמורה שלא לחרוג מכללי השימוש בהם.

7. הדברים מקבלים משנה תוקף כאשר מדובר ב"מערכות המודיעין" המכילות חומר המסווג כ"סודי ביותר" אשר חשיפתו עלולה, בנוסף לשיבוש חקירה וחשיפת שיטות פעולה, להביא לסיכון ממשי של חיי אדם.

בשל הרגישות המיוחדת, חשיבות המאגרים והסיכונים הכרוכים בחשיפת המידע, ההרשאות לשימוש במאגרים אלה ניתנות לבעלי תפקידים מצומצמים בלבד. כל פגיעה בסודיות המידע המודיעיני המסווג הכרוכה בהעברת המידע הרגיש לידיעת אלה שהמידע נוגע אליהם, מהווה מעשה חמור של הפרת אמונים, הפוגע בארגון ובמערכת אכיפת החוק בכללותה, משבש את פעילות הארגון ומסכן שוטרים ומקורות מודיעיניים. הבחנה זו בין מאגרי מידע אחרים למאגר המודיעיני היא בעלת משמעות כבדת משקל בבחינתו את מעשי הנאשם.

8. חומרה נוספת אנו רואים בכך שמדובר בשישה אירועים נפרדים של כניסה למערכת המודיעין, שנעשו מחודש אוגוסט 2012 ועד חודש יולי 2013 – קרוב לשנה, במהלכה לא עצר הנאשם לחשוב על מעשיו הפסולים, אלא שנה בהם, שוב ושוב.

לא השתכנעו מטיעוני בא-כוח הנאשם לפיהם יש לראות נסיבות מקלות בכך שהנאשם ביקש לבצע את הבדיקות על מנת לברר מדוע אחיו נגרע מרשימת המתנדבים בתחנה. העובדה שמדובר בשש בדיקות שבוצעו בהזדמנויות שונות במהלך שנה שלמה אינה תומכת בטיעון זה. כך גם העובדה שהבדיקות שבוצעו נוגעות לשלושה בני משפחה שונים.

לא למותר להוסיף כי מצופה היה מהנאשם, כקצין משטרה ותיק ומנוסה, לפעול בדרכים לגיטימיות בלבד, ככל שאכן דובר במניעה הנוגעת לבן משפחה, ולהימנע מלפעול בדרך פסולה שיש בה כדי להגיע עד כדי ביצוע עבירות פליליות של ממש, כמו הפרת חובת סודיות, גילוי בהפרת חובה, השגת מידע שלא כדין, שידול לדבר עבירה ועוד.

9. במעשי הנאשם יש כדי להפר לא רק את אמון הציבור במשטרה, אלא גם את האמון שהארגון נתן בו – עת מינה אותו למפקד. בהיותו מפקד, התעלם הנאשם מערכי משטרת ישראל, בראש ובראשונה מערך הדוגמה האישית, על פיו נדרש השוטר לנהוג באופן הראוי לשמש מופת בחברה הישראלית וביחידתו, תוך הכרה ביכולותיו ובאחריותו לאכיפת החוק.

משמדובר במפקד, המנצל לרעה את סמכותו הפיקודית ומסבך את פקודו בבקשותיו להוציא עבורו מידע מודיעיני הנוגע לקרוביו, חמורים המעשים שבעתיים. כבר נאמר רבות על ההתנהגות המצופה מקצין וממפקד. בבג"ץ 7195/08 רחמה נגד הפרקליט הצבאי הראשי (פורסם בנבו, [01.07.2009] סוכמו הדברים כך:

“המפקד אינו רק דמות בעלת סמכות, אלא הוא מופת של התנהגות אישית, המטמיע בפקודיו ערכים ונורמות התנהגות. הוא עושה כן בראש ובראשונה על ידי מופת של התנהגות אישית...”

10. בהתייחס לשני פסקי הדין שהתובעת הביאה בפנינו, ככאלה המשרטטים את גבולות מתחם הענישה הראויה ובתווך ביניהם הציבה התביעה את העניין שבפנינו, נאמר מיד כי לא נחה דעתנו מניתוח זה. נסיבות ומאפייני העבירה במקרה שלפנינו אינם דומים.

בתיק ביד"ס 40/15 אליו התייחסה התביעה, הורשע הנאשם, יומנאי בתחנה בדרגת רס"מ, בארבע כניסות למערכת "שירת הסירנה", שלא לצורך מילוי תפקיד. עדי האופי מחד ונסיבות אישיות קשות מאידך הביאו את בית הדין להקל עם הנאשם ונגזרו עליו עונשים של נזיפה חמורה וקנס כספי בסך 1,500 ש"ח.

ימים ספורים לאחר מתן גזר הדין דלעיל, בתיק ביד"ס 66/15, אליו התייחסה התביעה, הורשעה הנאשמת, עובדת הערכה בדרגת רס"ב, ב-44 כניסות למאגרי המידע של המשטרה. בחלק מהמקרים, נכנסה הנאשמת למערכות מידע מודיעיניות ועיינה במידע הנוגע לבעלה אך לא גילתה את תוכנו לאחרים. במקרים אחרים שאינם נוגעים למערכות המידע המודיעיניות הנאשמת העבירה את המידע לחברתה. בהתייחס לחומרה בה רואה בית הדין את העבירה ואת העובדה כי הלקח אינו נלמד, פסק בית הדין:

“נדרשת העלאה של רף הענישה על מנת למגר ולעקור מהשורש את השימוש לרעה בסמכויות הניתנות מכוח תפקיד... אנו סבורים כי הענש ההולם את מעשיה של הנאשמת הוא עונש של הורדה בדרגה אחת שלא לתקופה קצובה, אשר ימחיש כי שוטר הפוגע באמון שניתן בידי בדרך בה פגעה הנאשמת, ראוי כי גם מעמדו בארגון ייפגע. עונש מסוג זה הולם את חומרת

מעשייה של הנאשמת והיקפם, יש בו כדי להשיב על כנו את אמון הציבור בארגון וכן לחזק את המסר המרתיע לכלל השוטרים". במקרה דלעיל, בית הדין התחשב בצורך בהעלאת רף הענישה באופן מדוד והדרגתי, אשר על כן, השית על הנאשמת עונש פחות מזה שסבר כהולם את המעשים. על הנאשמת נגזרו עונשי נזיפה חמורה והורדה בדרגה אחת לתקופה קצובה בת 18 חודשים.

לאחרונה, בתיק ביד"ם 14/16 הורשעה הנאשמת, רשמת בדרגת רס"ב, בחמש כניסות למסוף, לצורך בירור מידע אודות קבלנים שביצעו עבודות שיפוץ בביתה. המידע לא הועבר לאחרים. באותו מקרה עתרה התביעה לעונשים של נזיפה חמורה והורדה בדרגה למשך ארבעה חודשים. בית הדין בגזר דינו ציין כי הוא מתחשב בנסיבות אישיות יוצאות דופן של הנאשמת ולכן הסתפק בהורדה בדרגה לתקופה קצובה בת חודשיים.

אנו תמהים ולא עלה בדינו להבין את הקולות השונים בהם מדברת התביעה. לא הובא בפנינו כל נימוק שיש בו כדי להבהיר מדוע בתיק שבפנינו, בו החומרה רבה יותר – הן בעצם הכניסות למערכות המודיעין המסווגות ביותר, הן בהעברת המידע לאנשים אליהם נוגע המידע המודיעיני, הן במשך התקופה והיקף המקרים בהם מדובר והן בהחטאת פקוד – מצאה התביעה לנכון להסתפק בעתירה לעונש קל בהרבה מזה שעתרה לו, לאחרונה, בתיק אחר.

11. כידוע הכלל הוא שאין בית הדין משים עצמו קטגור יותר מן התובע ולעמדת התביעה נודעת חשיבות רבה בשרטוט הגבול העליון של הענישה הפוטנציאלית שיכול ותוטל על ידי בית הדין. יחד עם זאת, מצאנו כי עתירת התביעה בנסיבות מקרה זה לעונשים של נזיפה חמורה וקנס בגובה 3,000 ש"ח חורגת לקולה, אינה סבירה ואין בה כדי להשיג את מטרת הדין המשמעתי ותכליתו.

למען הסר ספק נציין כי היינו מגיעים לאותה מסקנה אילו היה מדובר בעתירה משותפת של הצדדים לעונש, כחלק מהסדר טיעון.

12. נזכיר כי תכלית דיני המשמעת אינה מכוונת להענשת העובד; היא נועדה להגן על השירות הציבורי מבחינת רמת תפקודו ומהיבט השמירה על דמותו ותדמיתו בעיני הציבור. תכליות אלו מושגות באמצעים שונים, וביניהם – הרחקת עובדים שתפקודם פוגע בשירות הציבורי; הרתעת שאר עובדי השירות הציבורי מפני התנהגות החורגת מהנורמות הראויות והעברת מסר כללי לציבור הרחב בדבר הקפדה של מערכת אכיפת החוק ודיני המשמעת על יושרת השירות הציבורי ורמת תפקודו. ראה עש"ם 3666/06 אסדי נ' נציבות שירות המדינה, (פורסם בנבו, 7.11.2007)

13. חשוב לציין כי הנאשם לא סיים את שירותו במשטרה בגין תיק זה, אלא פרש מהחיל במסגרת ועדה רפואית מיוחדת (ור"מ) בשל מצב בריאותו. על אף שהצדדים ציינו בפנינו כי במסגרת עתירתם לענישה ראויה ראו לנגד עיניהם את העובדה שהנאשם סיים את שירותו בגיל צעיר מאד, וכדברי בא כוח הנאשם – הפך ממפקד פלוגה נערץ למובטל, הרי שסיום שירותו של הנאשם במשטרה לא נבע מתיק זה ואיננו חלק מהאמצעים המשמעתיים או המנהליים שננקטו בגינו.

14. עוד נדגיש כי בית הדין רואה צורך דחוף בהעלאת רף הענישה בעבירות אלה, על מנת למגר ולעקור מהשורש את השימוש לרעה בסמכויות ייחודיות הניתנות לשוטרים מכוח תפקידם. כפי שנקבע בביד"ם 66/15 העונש ההולם מעשה של שוטר הפוגע באמון שנתן בו הארגון, הוא עונש הפוגע במעמדו של השוטר בארגון. רק בעונש מסוג זה יהיה כדי להרתיע שוטרים אחרים וכדי להשיב על כנו את אמון הציבור בארגון. משמדובר במפקדים בארגון – נכון הדבר שבעתיים, ומתחייבת ענישה שתבטא את הכישלון הערכי והפיקודי הכרוך במעשים.

15. על אף שמצאנו שהעונש ההולם את מעשי הנאשם הוא עונש של הורדה בדרגה אחת לצמיתות, אנו מתחשבים בעתירת התביעה המקלה ובכך שהנאשם פרש מהשירות, אינו עובד ומפרנס את משפחתו. עוד מתחשבים אנו בחלוף הזמן הרב מאז ביצוע העבירות. בשל כל אלה לא מצאנו למצות עמו את הדין.

16. אשר על כן, החלטנו להשית על הנאשם את העונשים הבאים:

- נזיפה חמורה.
- הורדה בדרגה אחת לתקופה קצובה בת 12 חודשים.

ניתן והודע היום, ג' באלול תשע"ו, 6/9/16, בנוכחות התובע – רפ"ק ניר קול, עו"ד, הנאשם – רפ"ק אסף יונה וב"כ עו"ד חיים משגב, ד"ר.

זכות ערעור תוך 45 יום מהיום.

שופטת _____ אב בית הדין _____ שופט _____
 נצ"ם רקפת לוי-גורדון תניץ רחל אדלסברג סניץ אדמונד דעי